

Myanmar: Hoe een land twee namen kan hebben.

Stel je voor: je zit in het vliegtuig op weg naar Azië en opent het scherm met de vluchtk kaart. Terwijl je richting Zuidoost-Azië scrolt, valt je iets op. Bij één land staan twee namen vermeld: Myanmar en tussen haakjes Birma. Dat roept natuurlijk vragen op. Waarom heeft dit land twee namen? Wat betekenen die namen eigenlijk? En welke naam gebruiken de inwoners zelf?

Veel landen hebben in hun geschiedenis een naamsverandering doorgebracht, maar weinig daarvan zijn zo omstreken als die van Myanmar. Afhankelijk van wie je het vraagt, wordt het land nog steeds Myanmar óf Birma genoemd. Sommige overheden, media en inwoners gebruiken zelfs beide namen door elkaar.

De discussie gaat niet alleen over taal, maar ook over geschiedenis, kolonialisme, etnische identiteit en politiek. De keuze tussen "Myanmar" en "Birma" zegt vaak iets over hoe iemand naar de geschiedenis en het bestuur van het land kijkt.

Waar komt de naam Birma vandaan? Waarom werd de naam veranderd naar Myanmar? En welke naam gebruiken de inwoners van het land zelf? Antwoorden op deze vragen vinden jullie in dit artikel.

Wikipedia.org

Vlag van Myanmar. Bron:

Geschiedenis naam Myanmar (Birma)

Om de discussie rondom de naam van Myanmar goed te begrijpen, moeten we terug naar het koloniale verleden van het land. Daar begint namelijk de verwarring over waarom het land tegenwoordig twee namen heeft.

In de negentiende eeuw veroverde Groot-Brittannië grote delen van Zuid- en Zuidoost-Azië en bracht deze gebieden onder het bestuur van Brits-Indië. Na een reeks oorlogen tussen de Britten en het Birmese koninkrijk kwam ook Myanmar geleidelijk onder Britse controle.

Uiteindelijk maakte het gebied van 1886 tot aan de onafhankelijkheid in 1948 deel uit van het Britse koloniale rijk, hoewel het vanaf 1937 een aparte kolonie werd binnen dat rijk.

De Britten noemden het gebied Burma, een naam die zij niet zelf hadden bedacht. Die benaming was afgeleid van eerdere Europese contacten met het gebied, met name door de Portugal. Portugese handelaren en ontdekkingsreizigers merkten op dat de grootste bevolkingsgroep van het land zichzelf Bamar noemde.

Het woord Bamar is de eigen naam van de grootste etnische groep van Myanmar. Europese talen verbasterden deze naam geleidelijk tot Burma. De Britten namen die benaming over en gebruikten haar officieel voor de kolonie. Daardoor werd het land internationaal bekend als Burma of, in het Nederlands, Birma.

Toen het land in 1948 onafhankelijk werd van Groot-Brittannië bleef de officiële Engelstalige naam nog lange tijd Burma. Generaties inwoners groeiden op met deze naam in internationale communicatie, kaarten en diplomatie. Pas veel later zou de naam officieel worden veranderd naar Myanmar, wat weer een heel andere politieke discussie op gang bracht.

Ligging Myanmar (Birma). Bron: Landenkompas.nl

Maar waar komt de naam Myanmar dan vandaan? Het antwoord ligt in de Birmese taal zelf.

De naam Burma is namelijk niet volledig verkeerd; het is een Engelse verbastering van een naam die al eeuwen in gebruik was. In het Birmees bestaan twee vormen van dezelfde benaming. De informele spreektaal gebruikt Bama, terwijl de formele, literaire vorm Myanma luidt. Beide verwijzen naar de grootste etnische groep van het land, de Bamar.

Toen het militaire regime in 1989 aan de macht was, besloot het afstand te nemen van verschillende koloniale namen die door de Britten waren ingevoerd. Daarom werd de officiële Engelstalige naam van het land veranderd van Burma naar Myanmar. Vanuit het perspectief van de machthebbers was dit geen nieuwe naam, maar juist een terugkeer naar een meer authentieke Birmese benaming. Je zou dus kunnen zeggen dat Myanmar en Birma in essentie dezelfde naam zijn, maar afkomstig uit verschillende taaltradities.

De wijziging werd echter niet overal geaccepteerd. Verschillende westerse landen, waaronder de Verenigde Staten en Groot-Brittannië, bleven jarenlang de naam Burma gebruiken. Dat had vooral politieke redenen. Zij erkenden het militaire regime dat de naamsverandering had doorgevoerd niet volledig als legitieme vertegenwoordiger van het land en wilden daarom ook de nieuwe naam niet direct overnemen.

De discussie over de naam bleef actueel doordat het leger een dominante rol in de politiek bleef spelen. Hoewel Myanmar tussen 2011 en 2021 een periode van gedeeltelijke democratisering kende, behield het leger veel macht achter de schermen. Nadat de partij van Aung San Suu Kyi de verkiezingen van 2020 overtuigend won, greep het leger opnieuw de macht tijdens de 2021 Myanmar coup d'état.

Sindsdien wordt het land opnieuw bestuurd door een militaire junta onder leiding van Min Aung Hlaing. Daardoor blijft de naamkwestie voor sommige landen en organisaties niet alleen een taalkundige kwestie, maar ook een politieke. Daarom zie je vandaag de dag nog steeds beide namen terug op kaarten, in nieuwsberichten en in internationale discussies: Myanmar en Birma.

De huidige president en leider van de Junta in Myanmar, Min Aung Hlaing. Bron: Britannica.com

Conflict West tegen Oost.

Het conflict over de naam van Myanmar lijkt op het eerste gezicht inderdaad vooral symbolisch. Taalkundig verwijzen Myanmar en Birma immers naar dezelfde historische oorsprong: de Bamar, de grootste etnische groep van het land. De informele vorm Bama werd door Europeanen verbasterd tot Burma (Birma), terwijl Myanmar de meer formele Birmese variant is waar Myanmar van is afgeleid.

Toch heeft de keuze voor een van beide namen een duidelijke politieke lading gekregen. Voor de militaire regering die in 1989 de naamsverandering doorvoerde, stond Myanmar symbool voor een breuk met het koloniale verleden en met de Britse invloed. De naam moest de

eigen cultuur, taal en identiteit benadrukken in plaats van een door Europeanen gebruikte benaming.

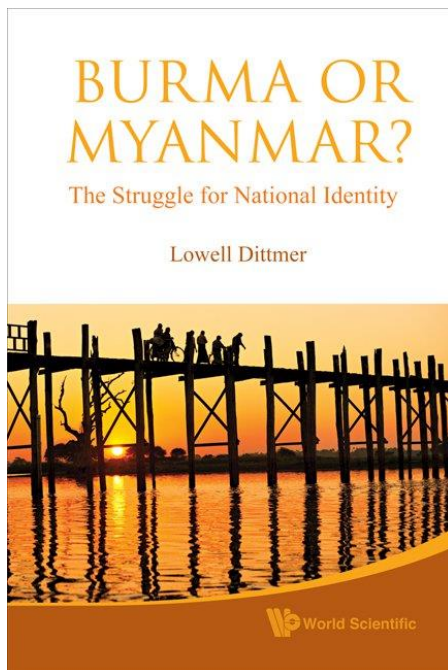
Aan de andere kant gebruikten verschillende westerse landen jarenlang bewust de naam Burma omdat zij het militaire regime niet wilden legitimeren. De keuze voor een naam werd daarmee niet langer een taalkundige kwestie, maar een politieke stellingname.

Daarbij is het wel belangrijk te vermelden dat de situatie tegenwoordig iets genuanceerder ligt dan vaak wordt gedacht. De meeste internationale organisaties, waaronder de Verenigde Naties, gebruiken officieel de naam Myanmar. Ook veel landen die vroeger voornamelijk Burma gebruikten, hanteren tegenwoordig in diplomatieke context vaak Myanmar, soms naast Birma/Burma. Er bestaat dus geen strikte scheiding meer tussen een "westers Birma-kamp" en een "oosters Myanmar-kamp".

De EU gebruikt bijvoorbeeld regelmatig beide benamingen naast elkaar, vaak in de vorm "Myanmar/Burma". Daarmee probeert men zowel de internationaal erkende naam als de historische en politieke gevoeligheden te respecteren.

Uiteindelijk laat deze discussie zien hoe een ogenschijnlijk kleine wijziging van een landsnaam veel meer kan betekenen dan alleen een andere spelling. Achter de keuze voor Myanmar of Birma schuilen vragen over kolonialisme, nationale identiteit, legitimiteit van regeringen en internationale politiek. Daarom zie je vandaag de dag nog steeds beide namen op kaarten, in nieuwsberichten en in diplomatieke documenten terugkomen, ook al verwijzen ze in essentie naar hetzelfde land.

Boek dat het over de moeilijkheden van de naam heeft geschreven door Lowell Dittmer. Bron: www.worldscientific.com

Conclusie

Het is lastig om aan dit land officieel een naam te geven, welke naam je ook gebruikt je maakt er een groepering niet blij mee. Dit laat wel zien hoe politiek en juridische zaken een ongelofelijke impact kunnen hebben op een land of bevolking. Wat in essentie hetzelfde betekent heeft tot conflicten gezorgd zowel nationaal als internationaal, terwijl beide namen hetzelfde betekenen maar dan in andere talen. Beide namen zijn afgeleid van de grootste stam in het land. Dit laat ook maar eens zien hoe kolonialisme nog altijd effect heeft op de huidige maatschappij en dat gebeurtenissen van meer dan 200 jaar geleden zoveel jaar later nog steeds voor commotie en verdeeldheid zorgt. Kijk volgende keer als je in een vliegtuig zit maar eens goed op de wereldkaart en bepaal zelf hoe je dit land wilt noemen, want in het grote plaatje zou het niet uit moeten maken.

Ben je nieuwsgierig geworden na dit artikel of wil je meer van dit soort unieke verhalen lezen? Neem dan een kijkje bij mijn andere artikelen op de site www.achterdewereldkaart.com

